

Λκ 18,9-14

Ἡ παραβολή τοῦ τελώνη καί τοῦ φαρισαίου

Ποιός νομίζετε, παιδιά, πώς εἶναι ἀνάμεσά μας ὁ **πιό συμπαθητικός στά μάτια τοῦ Θεοῦ**;... Μᾶς τό λέει ὁ ἴδιος ὁ Θεός μέ τό στόμα τοῦ προφήτη Ἡσαΐα: «**ἐπὶ τίνα ἐπιβλέψω, ἀλλ' ἦ ἐπὶ τὸν ταπεινόν;**» (66,2). Σέ ποιόν, δηλαδή, νά στρέψω τό βλέμμα μου παρά στόν ταπεινόν; Ἐλκύει τό βλέμμα καί τή συμπάθεια τοῦ Θεοῦ ὁ **ταπεινός**.

Αὐτό φαίνεται καί στήν **παραβολή** πού ἀκούσαμε σήμερα στό Εὐαγγέλιο τῆς Θείας Λειτουργίας (βλ. Λκ 18,9-14). Δύο ἄνθρωποι ἀνέβηκαν στόν ναό τοῦ Σολομῶντος νά προσευχηθοῦν. Ὁ ἓνας ἦταν **φαρισαῖος**. Γνώριζε καλά τόν μωσαϊκό Νόμο καί φαινόταν εὐσεβής. Ὁ ἄλλος ἦταν **τελώνης**. Μάζευε τούς φόρους συνεργαζόμενος μέ τούς ρωμαίους κατακτητές. Ἐκμεταλλεῖτο ἀγρία τόν πτωχό λαό καί διέπρατε μεγάλες ἀδικίες ἦταν πολύ ἀμαρτωλός ἄνθρωπος. Στάθηκαν καί οἱ δύο νά προσευχηθοῦν. Ἀκοῦστε πρῶτα τήν προσευχή τοῦ φαρισαίου. Καυχίεται γιατί δέν εἶναι σάν τούς ἄλλους ἀνθρώπους: «Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου, πού δέν εἶμαι σάν τούς ἄλλους, τούς ἄρπαγες, τούς ἀδικούς, τούς μοιχοὺς ἢ καί σάν αὐτόν τόν τελώνη. Νηστεύω δύο φορές τήν ἐβδομάδα καί δίνω

ἐλεημοσύνη ὅπως ὀρίζει ὁ Νόμος σου». Ὁ τελώνης στεκόταν μακριά σέ μιὰ ἀπόμερη γωνιά καί δέν ἤθελε οὔτε τὰ μάτια νά ὑψώσει στόν οὐρανό. Χτυποῦσε τό στήθος του καί ἐπαναλάμβανε μιὰ σύντομη προσευχή: «Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ». Δηλαδή, «Θεέ μου, συγχώρεσέ με τόν ἁμαρτωλό!».

Ποιά προσευχή νά ἄρесе στόν Θεό; Ναί, ἡ **προσευχή τοῦ τελώνη**, ὄχι τοῦ φαρισαίου. Μᾶς τό βεβαιώνει ὁ ἴδιος ὁ Κύριος (βλ. στ. 14) καί κλείνει τήν παραβολή τονίζοντας τά ἐξῆς λόγια: «**Πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται**». Δηλαδή καθένας πού ὑπερηφανεύεται θά ταπεινωθεῖ, ἐνῶ ὁ ταπεινός θά δοξαστεῖ.

Σήμερα, παιδιά, πρώτη Κυριακή τοῦ Τριωδίου -**Κυριακή τοῦ τελώνη καί τοῦ φαρισαίου** ὅπως ὀνομάζεται- ἡ Ἐκκλησία μᾶς προτρέπει: **νά μισήσουμε τήν ὑπερηφάνεια καί νά ζηλέψουμε τήν ταπεινοφροσύνη!**

✚ Ρώτησαν κάποτε τόν **ἅγιο Αὐγουστῖνο**:

- Ποιό εἶναι τό πρῶτο πού πρέπει νά ἔχουμε γιά νά μποῦμε στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ;

- Ἡ ταπεινοφροσύνη, τούς ἀπάντησε.

- Τό δεύτερο;

- Ἡ ταπεινοφροσύνη.

- Τό τρίτο;

- Ἡ ταπεινοφροσύνη, εἶπε γιά τρίτη φορά ὁ Ἅγιος.

✚ Μιά μέρα ὁ **ἅγιος Ἀντώνιος** ἔκλαιγε.

- Γιατί κλαῖς, ἅγιο Γέροντα; τόν ρωτοῦν οἱ μαθητές του.

- Βλέπω τόν δρόμο πού ὀδηγεῖ στόν οὐρανό γεμάτο παγίδες.

Ποιός θά μπορέσει νά τίς ξεπεράσει ὅλες αὐτές;

Ἄκουσθηκε τότε μιὰ φωνή ἀπό τόν οὐρανό: «Ἡ ἅγια ταπεινοφροσύνη!».

☞ Ὁ ἅγιος Χρυσόστομος ἀναφέρει τό ἐξῆς παράδειγμα:

Δυό ἄρματα τρέχουν γιά νά φτάσουν στόν οὐρανό. Στό ἕνα ἔξεψαν τήν ἀλαζονεία μαζί μέ ἀρετές. Στό ἄλλο τήν ταπεινοφροσύνη μαζί μέ ἐλαπώματα. Ποιό, νομίζετε, θά φτάσει στόν προορισμό του; Οἱ ἀρετές προπορεύονται, ἀλλά ἡ ἀλαζονεία μέ τόν ὄγκο καί τό βάρος της τίς κρατᾷ πίσω, δέν τίς ἀφήνει νά τρέξουν. Σέρνονται τά ἐλαπώματα, κουτσαίνοντας προχωροῦνε, μά ἡ ταπεινοφροσύνη ἀνάλαφρη τά βοηθᾷ νά ἐπιταχύνουν. Ὁ ἅγιος Χρυσόστομος βεβαιώνει: Τό δεύτερο ἄρμα θά φτάσει στόν οὐρανό, τό πρῶτο ἀδύνατον!

Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι:

☞ τό διαβατήριο γιά τόν οὐρανό

☞ ὁ πῶς σύντομος δρόμος γιά τόν παράδεισο!

Δέν εἶναι ἀπλῶς μία ἀπό ὅλες τίς ἀρετές -ὅπως π.χ. εὐγένεια, καλοσύνη, πραότητα-, ἀλλά εἶναι ἡ **μητέρα ὅλων τῶν ἀρετῶν**. Εἶναι τό κλίμα μέσα στό ὁποῖο ἀνθίζουν οἱ ἀρετές. Στήν παγωνιά μποροῦν ν' ἀνθίσουν τά λουλούδια; Ἔτσι καί στήν ψυχή μας, ἂν ἐπικρατεῖ ἡ παγωνιά τοῦ ἐγωισμοῦ καί τῆς ἀλαζονείας, τίποτε καλό δέν μπορεῖ ν' ἀνθίσει καί νά καρποφορήσει. Χρειάζεται τό κλίμα τῆς ταπεινοφροσύνης γιά νά εὐδοκιμήσει καθετί καλό. Ἀλλά **πῶς εἶναι αὐτό τό κλίμα τῆς ταπεινοφροσύνης;**

☞ Ἀνάβει ἕνας καβγάς. Ἀκοῦς φωνές δυνατές καί διαπεραστικές, βλέπεις πρόσωπα κατακόκκινα. Τί συμβαίνει; Ἐχασε στό παιχνίδι ἡ ὁμάδα, ἀλλά ὁ ἕνας ρίχνει τό φταίξιμο στόν ἄλλον.

- Ἐγώ φταίω; Δέν κοιτᾷς πῶς ἔπαιξες ἐσσύ!

- Ἐγώ ἢ ἐσύ, πού...;

Τί κλίμα ἐπικρατεῖ; Ταπεινοφροσύνης;... Ὁχι. Ἀσφαλῶς, ἡ παγωνιά τοῦ ἐγωισμοῦ.

☞ Παρακαλεῖ ἡ μητέρα: «Σέ παρακαλῶ, τρέχα νά πάρεις ἀπό

τόν φούρνο ένα φωμί». «Γιατί ἐγώ;», ἀπαντᾷ ὁ κανακάρης της. «Ὅλο ἐγώ θά τρέχω; Δοῦλος σας εἶμαι;».

Τί ἄρωμα ὀσφραίνεστε; Ταπεινοφροσύνης;... Ὅχι. Προβάλλει κυριαρχικό πάλι τό «ἐγώ».

⇒ Ὅλοι μαζεύτηκαν γύρω ἀπό τήν τάδε... Τήν παρακολουθοῦν μέ ἐνδιαφέρον. Τί λέει κι ὄλοι τόσο τήν προσέχουν; Μιλᾷ γιά ...τόν ἑαυτό της. Τί ἔγινε χθές τό βράδυ πού βγῆκε μέ τήν παρέα της. Τί τῆς εἶπαν γιά τό χτένισμά της, τά ρούχα της, τό κέφι της... Νά το πάλι στό κέντρο τό «ἐγώ»!

⇒ Ἄλλο ἓνα «πηγαδάκι» παραπέρα. Τί κουβεντιάζει ἡ παρέα; Μά τί ἄλλο; Γιά τόν τάδε, πού λείπει ἀπό ἀνάμεσά τους. Εὐκαιρία νά τόν «θάψουν» μέ τήν ἄνεσή τους. Ἔτσι ἔκανε, ἔτσι μιλάει, ἔτσι φέρεται, τέτοιος εἶναι... ὅλα τά «κουσούρια» του στή φόρα!

Κλίμα ταπεινοφροσύνης; Τό ἀντίθετο: Ἀλαζονείας καί καταφρόνιας τοῦ ἄλλου.

⇒ Ποιός εἶναι αὐτός πού μίλησε μέ τόσο θράσος στόν καθηγητή; Ἄ, δέν εἶναι κανένας τυχαῖος! Εἶναι ὁ πιό «ἔξυπνος» τῆς τάξης. Ξέρει νά ἀπαντᾷ, νά τοὺς βάζει ὄλους στή θέση τους... καί καθηγητές καί συμμαθητές καί γονεῖς! Μέ εἰρωνεία στούς συμμαθητές του, μέ αὐθάδεια στούς γονεῖς καί στούς καθηγητές του. Γιά ταπεινοφροσύνη δέν θέλει οὔτε νά ἀκούσει. Κατά τήν ἀποψή του, εἶναι μόνο γιά τοὺς ἀδύναμους!

⇒ Πάλι ἄρχισε ἡ γκρίνια! Ἄν δέν γίνει τό δικό του, δέν ἡσυχάζει. Αὐτός πάντα ἔχει δίκιο, αὐτός πάντα σκέφτεται τό καλύτερο. Μήπως... ὁ ἐγωισμός του δέν τόν ἀφήνει νά δεῖ καλά καί τόν κάνει τόσο κουραστικό στούς φίλους του;

Ἄς δοῦμε τώρα καί κάποιες ἄλλες σκηνές:

⇒ Πέσανε ὄλοι πάνω του. «Τί εἶναι αὐτό πού ἔκανες πάλι; Ἐξαιτίας σου ὄλο χάνουμε!». Ἡ ἀπάντηση μᾶλλον τοὺς ζάφνιασε. «Συγγνώμη, παιδιά! Ἔχετε δίκιο, δέν πρόσεξα». Ἀλλιῶτικο κλίμα ἐπικρατεῖ ἐδῶ.

☞ «Ποιός μπορεί νά πάει ν' αγοράσει γάλα;» ρωτᾷ ἡ μητέρα. «Νά πάω ἐγώ», ἀπαντᾷ ἀπλά ὁ μεγάλος της γιός, πού εἶναι πάντα πρόθυμος νά τούς ἐξυπηρετεῖ ὄλους. Μήπως κι ἐδῶ θά βροῦμε τό ἄρωμα τῆς ταπεινοφροσύνης;

☞ Ἄρχισαν πάλι νά κουτσομπολεύουν στήν παρέα της. Ἄλλά αὐτή εὐγενικά τολμᾷ νά πεῖ: «Παιδιά, κάνουμε κι ἐμεῖς τόσα λάθη. Ἄς μὴν κοιτᾶμε συνεχῶς τά λάθη τῶν ἄλλων!».

☞ Σίγουρα θά τελείωνε ἡ ὥρα τῆς συνέλευσης δίχως νά καταλήξουν πού τελικά νά πᾶνε ἐκδρομή, γιατί ὁ καθένας ἐπέμενε στήν ἀποψή του. Μόλις ὅμως ὑποχώρησε ὁ πρόεδρος τοῦ πενταμελοῦς καί ἀπέσυρε τή δική του πρόταση, ἄλλαξε τό κλίμα στήν τάξη καί λήφθηκε ἐπιτέλους ἀπόφαση!

☞ Τόν θαύμαζαν ὄλοι γιά τά χαρίσματά του καί μιλοῦσαν μέ πολύ καλά λόγια γι' αὐτόν. Ἄλλά τό συνετό παιδί ἤξερε ν' ἀπαντή-σει: «Σᾶς εὐχαριστῶ γιά τήν ἀγάπη σας, ἀλλά εὐχαριστῶ καί τόν Θεό πού... χαρίζει τά χαρίσματα»!

Ποιό «κλίμα» προτιμᾶτε, παιδιά; Εἶναι γεγονός ὅτι **στίς μέρες μας προβάλλεται ὁ ἐγωισμός σάν δύναμη**. Ἐντυπωσιάζει συχνά αὐτός πού μιλᾷ γιά τά προσόντα καί τίς ἰκανότητές του, ἔστω κι ἂν καταφρονεῖ τούς ἄλλους. Φαίνεται «ἀδύναμος» ὅποιος ζητᾷ συγνώμη, ὑποχωρεῖ, ἐξυπηρετεῖ... Στά μάτια ὅμως τοῦ Θεοῦ -νά μὴν τό ξεχάσετε!- «συμπαθητικός» εἶναι ὁ ταπεινός καί σ' αὐτόν δίνει τή χάρη του· ὁ Θεός **«ὑπερηφάνοις ἀντιπᾶσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν»**, διαβάζουμε στήν ἀγία Γραφή (Πρμ 3,34· Ἰα 4,6· Α΄ Πέ 5,5). *(Τό δείχνουμε στά παιδιά γραμμένο, βλ. CD μέ ὑλικό, καί τό ἐπιναλαμβάνουμε μαζί τους δυό τρεῖς φορές ὁλοένα καί πιό δυνατά).*

Πῶς νά καταφέρουμε ὅμως νά νικήσουμε τόν **σκληρόκαρδο γίγαντα** τοῦ ἐγωισμοῦ, πού ὄλοι κουβαλᾶμε μέσα μας;

Μποροῦμε, παιδιά, νά κερδίσουμε μεγάλες νίκες, ἂν ἀγωνιζό-

μαστε νά τηρούμε στή ζωή μας τόν δεκάλογο τῆς ταπεινοφροσύνης. (Μοιράζουμε σά παιδιά τό αντίστοιχο δίπτυχο, βλ. CD μέ ὑλικό, καί διαβάζουμε τόν δεκάλογο ὅλοι μαζί ἢ ἕνα ἕνα τά παιδιά μέ τή σειρά).

Ὁ δεκάλογος τῆς ταπεινοφροσύνης

- 1) Δέν σχολιάζω τά ἑλατώματα τῶν ἄλλων.
- 2) Δέν εἰρωνεύομαι κανέναν.
- 3) Δέν μιλῶ μέ αὐθάδεια.
- 4) Δέν εἶμαι ἰσχυρογνώμων.
- 5) Δέν διακόπω τούς ἄλλους, γιά νά πάρω ἐγώ τόν λόγο.
- 6) Δέν συνηθίζω νά μιλῶ γιά τίς ἐπιτυχίες καί τά χαρίσματά μου.
- 7) Δέν ζητῶ νά γίνεται πάντοτε τό δικό μου, ἀλλά πρόθυμα ὑποχωρῶ χάριν τῶν ἄλλων.
- 8) Δέν ἔχω τήν ἀπαίτηση νά ὑπηρετοῦν οἱ ἄλλοι ἐμένα, ἀλλά χαίρομαι ἐγώ νά τούς ἐξυπηρετῶ.
- 9) Σέ μιά παρατήρηση πού μου κάνουν δέν θυμώνω οὔτε σπεύδω νά δικαιολογηθῶ.
- 10) Ζητῶ «συγγνώμη» γιά τά λάθη μου.

Δοκιμάστε, παιδιά, νά πετύχετε στή ζωή σας αὐτούς τούς δέκα στόχους. Χρειάζεται πραγματικά ἀγώνας, ἀλλά τό **ἔπαθλο** εἶναι πολύ μεγάλο: Ὅχι μόνο ἡ δική μας εἰρήνη καί οἱ ἀρμονικές σχέσεις μας μέ τούς ἄλλους, ἀλλά καί ἡ **χάρις τοῦ Θεοῦ**, πού εἶναι ὅ,τι πολυτιμότερο στή ζωή μας!

ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

1. Εικόνα τῆς παραβολῆς.
2. Ἀγιογραφικό χωρίο (Γρμ 3,34).
3. Δίπτυχο: α) κοντάκιο τῆς Κυριακῆς τοῦ τελώνου
καί τοῦ φαρισαίου
β) ὁ δεκάλογος τῆς ταπεινοφροσύνης.